

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติจริงในการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติจริงในการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านจุดมุ่งหมายของการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา กระบวนการวัดประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา การสรุปรายงานผลการเรียนศิลปศึกษา และการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษาตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การสุ่มตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
8. การนำเสนอผลการวิจัย

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษารวบรวมข้อมูลการประเมินผลทางการศึกษาและศิลปศึกษาเพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการวิจัยจากหนังสือ วารสาร เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แหล่งข้อมูลที่ศึกษา ได้แก่ ห้องสมุด สถาบันการศึกษา หน่วยงานการศึกษา เป็นต้น

การสุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – state random sampling) จากโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 431 โรงเรียน รายละเอียดการสุ่มตัวอย่างมีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม กำหนดจำนวนโรงเรียน โดยใช้ตารางของ Krejeie and Morgan (1970) ได้ 208 โรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified random Sampling) ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 79 โรงเรียน ขนาดกลาง 80 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 49 โรงเรียน (ประกอบ กรรณสูตร, 2542) โดยกำหนดโรงเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนมากกว่า 1,000 คน ให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร 2 คน ดังนั้นจึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอนศิลปศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 233 คน ครูผู้สอนศิลปศึกษาตอบแบบสอบถามจำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.70

ตาราง จำนวนโรงเรียนและครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรตอบแบบสอบถาม

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครูผู้สอนศิลปศึกษา
ใหญ่	49	74
กลาง	80	80
เล็ก	79	79
รวม	208	233

กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ กำหนดจำนวนโรงเรียนที่จะให้ครูผู้สอนในโรงเรียนตอบแบบสัมภาษณ์ 15 โรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร โรงเรียนละ 1 คน ดังนั้นจึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอนศิลปศึกษา ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 15 คน ครูผู้สอนศิลปศึกษาให้สัมภาษณ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง จำนวนโรงเรียนและครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรตอบแบบสัมภาษณ์

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครูผู้สอนศิลปศึกษา
ใหญ่	6	6
กลาง	7	7
เล็ก	2	2
รวม	15	15

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น และการปฏิบัติจริง เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา

1. จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา
2. กระบวนการวัดประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา
3. การสรุปรายงานผลการเรียนศิลปศึกษา
4. การประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา ตามข้อกำหนดของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น การปฏิบัติจริง และอุปสรรคปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา

1. จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา
2. กระบวนการวัดประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา
3. การสรุปรายงานผลการเรียนศิลปศึกษา
4. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนสาระทัศนศิลป์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จากข้อมูลที่ได้ศึกษารวบรวม แล้วดำเนินการขั้นต่อไปดังนี้

การสร้างแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร และผู้มีประสบการณ์การสอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ทดลองทำ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งแรกไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

- 3.1 นักวิชาการทางศิลปศึกษาระดับอุดมศึกษา 2 ท่าน
- 3.2 นักวิชาการทางการประเมินผลการศึกษา ระดับอุดมศึกษา 1 ท่าน

3.3 ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนศิลปศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน (ดูรายนามผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ข)

4. แก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรและผู้มีประสบการณ์การสอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา นำข้อมูลคำตอบในตอนที่ 2 ของแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้ หาค่าความเที่ยง (Reliability) แบบวัดความสอดคล้องภายใน (Measures of Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาช (Cronbach)

$$\text{สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right)$$

k แทนค่า จำนวนข้อสอบ

s_i^2 แทนค่า ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 แทนค่า ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงด้านความคิดเห็น 0.97 ด้านการปฏิบัติจริง 0.95 รวม 2 ด้าน เป็นค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.97 เป็นค่าที่ยอมรับได้

(ประกอบ กรรณสูตร, 2542)

5. นำแบบสอบถาม ที่หาค่าความเที่ยงแล้ว สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรของการวิจัย

การสร้างแบบสัมภาษณ์

1. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วไปทดลองสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรและผู้มีประสบการณ์การสอนศิลปศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา 2 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการและเวลาในการสัมภาษณ์

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองใช้แล้ว ปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดทำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จากฝ่ายวิชาการ คณะครู ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักการศึกษาเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยัง สำนักงานเขตและผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากร แล้วดำเนินการดังนี้

การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามพร้อมสำเนาบันทึกข้อความขอความร่วมมือของสำนักการศึกษาไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามจำนวน 233 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.70

การเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ติดต่อกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เพื่อบันทึกหมายวันเวลาที่สัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปศึกษา แล้วเดินทางไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปศึกษาตามตารางที่นัดหมายพร้อมด้วยบัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำนิสิต สำเนาบันทึกข้อความขอความร่วมมือของสำนักการศึกษา และอุปกรณ์การสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าสถิติจากข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดเพื่อนำไปใช้ในการสรุปผลโดยกำหนดค่าสถิติและการใช้เครื่องมือคำนวณ ดังนี้

1. กำหนดค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{‘‘}\acute{\omicron}\acute{\iota}\zeta\prime\prime\acute{\alpha}\acute{\omicron}\mu\acute{\iota}\acute{\epsilon}\prime\prime \cdot \text{‘}\acute{\eta}\acute{\epsilon}\xi\acute{\epsilon}\acute{\alpha}\prime\prime}{\text{‘}\acute{\omicron}\acute{\iota}\zeta\prime\prime\prime\prime\acute{\alpha}\acute{\omicron}\mu\acute{\iota}\acute{\epsilon}\prime\prime \cdot \text{‘}\acute{\eta}\acute{\epsilon}\xi\acute{\epsilon}\acute{\alpha}\prime\prime} \times 100$$

1.2 วิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น และการปฏิบัติจริง เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา ในแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$\text{ค่ามัชฌิมเลขคณิต} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ $\sum fX$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน
 X แทนค่า จำนวนทั้งหมด
 f แทนค่า ความถี่ของคะแนน

$$\text{ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน} = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ X แทนค่า คะแนนที่กำหนดตามสเกล

\bar{X}	แทนค่า	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ
N	แทนค่า	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

(ประคอง กรรณสูตร, 2542)

โดยกำหนดการแปลความค่าระดับคะแนนของคำตอบ 2 ส่วน คือ ความคิดเห็น และการปฏิบัติ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ปฏิบัติมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ปฏิบัติมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เห็นด้วย	ปฏิบัติปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ปฏิบัติน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยมาก	ปฏิบัติน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ถือเป็นเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ปฏิบัติมากที่สุด
3.50 – 4.99	หมายความว่า	เห็นด้วยมาก	ปฏิบัติมาก
2.50 – 3.49	หมายความว่า	เห็นด้วย	ปฏิบัติปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อย	ปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.49	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อยมาก	ปฏิบัติน้อยที่สุด

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษาในแบบสัมภาษณ์ และความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถาม โดยเรียงตามลำดับความถี่

2. ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS – Statistical Package for the Social Science)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาสรุป และนำเสนอ ดังนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม

1. เสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางประกอบการอธิบาย
2. เสนอข้อมูลความคิดเห็นและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษา

ในรูปตารางประกอบการอธิบาย

3. เสนอข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมในรูปความเรียงตามลำดับความถี่

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์

1. เสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ในรูปตารางประกอบการอธิบาย

2.เสนอข้อมูลความคิดเห็นจริงเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษาในรูปความเรียงตามลำดับความถี่

การนำเสนอผลการวิจัย

นำเสนอรายงานผลการวิจัยทั้งหมดในรูปตารางประกอบความเรียง